

SPRAWOZDANIE

z realizacji Programu poprawy bezpieczeństwa dla Miasta Krakowa „Bezpieczny Kraków”

za rok 2021

Program poprawy bezpieczeństwa dla Miasta Krakowa „Bezpieczny Kraków” na lata 2018-2020 stanowi jeden z elementów programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego w Gminie Miejskiej Kraków w rozumieniu art. 12 pkt 9b ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 920). Został przyjęty uchwałą nr XCIII/241/18 Rady Miasta Krakowa z dnia 24 stycznia 2018 r., a czas jego realizacji określono na lata 2018-2020. W związku ze stanem epidemii, wprowadzonym na potrzeby prewencji wynikającej z konieczności ograniczenia liczby zachorowań na COVID-19 realizacja Programu została wstrzymana w 2020 roku, a sam Program mocą uchwały nr LI/1408/21 Rady Miasta Krakowa z dnia 13 stycznia 2021 r., przedłużony na lata 2018-2021.

Program „Bezpieczny Kraków” był wartością dodaną wobec istniejących praktyk i schematów działania instytucji publicznych (nie tylko tych organizacyjnie związanych z Miastem Kraków). Głównym celem Programu było trwałe utrzymanie wypracowanego dotychczas poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego poprzez zintegrowanie działań miasta, Policji, miejskich służb i straży i innych podmiotów działających w sferze bezpieczeństwa.

Konstrukcja Programu „Bezpieczny Kraków” opierała się na zidentyfikowaniu najbardziej newralgicznych obszarów, wymagających konkretnych działań, które znalazły odzwierciedlenie w poniższych dziedzinach:

- I. Dziedzina **RATUJ**, w której realizowane były zadania, mające na celu *zwiększanie kompetencji w zakresie udzielania pomocy w sytuacji zagrożenia*,
- II. Dziedzina **BEZPIECZNA SZKOŁA**, w której realizowane były zadania, mające na celu *ograniczenie zjawiska agresji i przemocy w szkołach*,
- III. Dziedzina **BEZPIECZNY RUCH DROGOWY**, w której realizowane były zadania, mające na celu *podniesienie kompetencji uczestników ruchu drogowego*,
- IV. Dziedzina **DIAGNOZA** w której realizowane były zadania, mające na celu *zbudowanie kompleksowego systemu diagnozy obiektywnego i subiektywnego bezpieczeństwa mieszkańców*.

I. RATUJ

W 2021 roku zorganizowaliśmy kolejną edycję „Akademii Superbohaterów”, projektu polegającego na przygotowaniu młodzieży ze szkół ponadpodstawowych do pełnienia w swoim środowisku szkolnym roli Lidera Bezpieczeństwa. **5 osób** zostało przeszkolonych pod kątem prawidłowych reakcji w zetknięciu z sytuacjami kryzysowymi, takimi jak wtargnięcie niebezpiecznej osoby na teren szkoły, rozpylenie nieznanej substancji czy podłożenie ładunku

wybuchowego. Młodzież odbyła warsztaty z podstawowych technik samoobrony z użyciem przedmiotów codziennego użytku oraz nauczyła się udzielać pierwszej pomocy. Dzięki studyjnym wizytom w jednostkach terenowych młodzi ludzie poznali specyfikę funkcjonowania Policji, Państwowej Straży Pożarnej i Krakowskiego Pogotowia Ratunkowego oraz wzięli udział w grze decyzyjnej zorganizowanej przez Centrum Zarządzania Kryzysowego. Dzięki tym zajęciom w sposób praktyczny opanowali podstawowe zasady bezpiecznego zachowania oraz udzielania pomocy.

556 mieszkańców Krakowa skorzystało z bezpłatnych ogólnodostępnych szkoleń z zakresu pierwszej pomocy, podczas których przekazywaliśmy wiedzę jak pomóc w przypadku:

- zasłabnięcia i utraty przytomności,
- krwotoków, w szczególności tętniczego,
- zadławienia (zachłyśnięcia),
- ataku padaczki,
- urazów kończyn,
- oparzeń.

Szybka reakcja i odpowiednia pomoc to większa szansa na przeżycie. Podczas szkoleń nauczyliśmy również jak prawidłowo użyć automatycznego defibrylatora. To urządzenie, którego zadaniem jest przywrócenie prawidłowej pracy serca. Zostało ono wyposażone w system, który za pośrednictwem poleceń głosowych, pomaga w udzielaniu pomocy poszkodowanemu, nawet jeśli osoba z niego korzystająca, nie posiada specjalistycznej wiedzy. W pełni automatyczny sprzęt monitoruje pracę serca i w odpowiednim momencie generuje impuls elektryczny, który pozwala przywrócić jego prawidłowy rytm. Nie ulega wątpliwości, że defibrylatory są nieocenionym wsparciem w ratowaniu życia osób, u których z różnych przyczyn nastąpiło nagłe zatrzymanie krążenia. Dlatego uznaliśmy za niezwykle ważne zaopatrzenie w nie sklepy, stacje benzynowe, dworce oraz inne przestrzenie i obiekty użyteczności publicznej. W ramach Programu „Biepieczny Kraków” kupiliśmy **20 ogólnodostępnych defibrylatorów zewnętrznych** potocznie zwanych AED od ich angielskiej nazwy Automated External Defibrillator, które zainstalowane zostały w przestrzeni publicznej Krakowa. Aby każdy mieszkaniec wiedział gdzie się znajdują prowadzimy mapę defibrylatorów <http://bezpieczny.krakow.pl/ratuj/> która zawiera lokalizacje nie tylko tych urządzeń zakupionych w ramach Programu ale też innych, dostępnych w mieście.

W 2021 r. zaprosiliśmy **712 pracowników** Urzędu Miasta Krakowa oraz miejskich jednostek administracyjnych na warsztaty dotyczące bezpieczeństwa osobistego i bezpieczeństwa obiektu podczas, których ćwiczyliśmy prawidłowe reakcje w zetknięciu z podejrzaną przesyłką, podczas ewakuacji, ataku masowego zabójcy czy podłożenia ładunku wybuchowego. Uczyliśmy jak postępować w tych i innych atypowych sytuacjach, z którymi możemy się zetknąć w naszej pracy. Wyszkolona kadra, umiejąca radzić sobie w kryzysie to bezpieczeństwo nas wszystkich.

II. BEZPIECZNA SZKOŁA

Pandemia zmieniła życie nas wszystkich. Ograniczenie kontaktów społecznych pogorszyło nasze zdrowie psychiczne, nasiliły się stany lękowe i depresyjne. Psychologowie i psychiatrzy biją na alarm – największe koszty izolacji ponoszą dzieci i młodzież. Z myślą głównie o nich zorganizowaliśmy cykl 4. konferencji pn. „**Bezpieczna szkoła w czasie pandemii**”:

1. **Okres izolacji, a odporność psychiczna uczniów. Jak wspierać dzieci w kryzysie psychicznym?**” (5 maja 2021 r.), podczas której rozmawialiśmy o kondycji psychicznej uczniów i proponowaliśmy specjalistyczne formy wsparcia i pomocy.
2. **„Pocovidowa szkoła – nowe zagrożenia, jak organizować bezpieczną szkołę po tak długiej izolacji”** (9 czerwca 2021 r.) czyli o co warto zadbać w klimacie społecznym i strukturalnym szkoły.
3. **„Sytuacje trudne w trakcie i po powrocie do szkół – formy wsparcia”** (23 września 2021 r.) podczas której podejmowaliśmy temat powrotu uczniów do szkół po dość długiej przerwie spowodowanej pandemią.
4. **„Uzależnienia behawioralne – nowe formy zagrożeń”** (25 listopada 2021 r.) gdzie rozmawialiśmy o szeroko rozumianych uzależnieniach, z naciskiem na cyberuzależnienia. Problem zatracania się w wirtualnym świecie nie jest nowym zjawiskiem, jednakże pandemia zaostrzyła ten problem. Powrót do realnego świata po okresie lockdownu stał się dla wielu osób ogromną trudnością.

Łącznie we wszystkich 4. konferencjach online wzięło udział **1611 osób**, co świadczy o dużym zainteresowaniu tematyką.

Celem pogłębienia poruszanych zagadnień zaproponowaliśmy **40** szkołom podstawowym i ponadpodstawowym warsztaty online z zakresu „**nowych form zagrożeń zdiagnozowanych w trakcie pandemii**”, podczas których rozmawialiśmy o okresie izolacji, który negatywnie odbił się na zdrowiu psychicznym, zwłaszcza młodych ludzi, spragnionych kontaktu z rówieśnikami. Poruszaliśmy również temat wykluczenia i cyberzagrożeń. **8255 uczniów, 1096 nauczycieli** oraz **327 rodziców** skorzystało z proponowanych warsztatów.

W 2021 roku przygotowaliśmy **4. tzw. Metodniki**, które stanowić miały wsparcie i pomoc dla świadomego nauczyciela. Publikowane cyklicznie artykuły poruszały newralgiczne zagadnienia z obszaru zdrowia psychicznego uczniów, rozwoju relacji rówieśniczych, sprawdzonych metod antystresowych czy wzmacniania komunikacji międzyludzkiej. Z Metodnikami korespondowały **4. webinary**, które rozszerzały tematykę poruszaną w artykułach i w których brali udział autorzy zamieszczanych tekstów. Łącznie na cztery webinary zapisało się **462 osoby**.

Tradycyjnym sposobem radzenia sobie z konfliktami w środowisku szkolnym jest ich rozstrzyganie z pozycji dyrektora, wychowawcy, pedagoga czy psychologa. Alternatywną metodą, której uczyliśmy jest mediacja rówieśnicza czyli poszukiwanie rozwiązania sporu pomiędzy uczniami w obecności bezstronnych i neutralnych mediatorów-uczniów. „**Szkoła młodych mediatorów**” pomagała przygotować uczniów cieszących się w szkole zaufaniem

rówieśników do pełnienia tej roli. Projekt został przeprowadzony w **23 szkołach podstawowych oraz ponadpodstawowych** i dotyczył **760 nauczycieli/pedagogów, 513 rodziców/opiekunów oraz 249 uczniów**.

Depresja to podstępna choroba, która dezorganizuje funkcjonowanie. Według najnowszych badań okres pandemii podwoił liczbę osób będących w kryzysie psychicznym. Jednak wciąż nie potrafimy o tym rozmawiać, aż 81% badanych twierdzi, że depresja to coś wstydliwego, z czym nie należy się afiszować. Aby „odczarować” ten trudny i delikatny temat stworzyliśmy nasz pierwszy **film pt. „Jestem przezroczysty”** z udziałem takich aktorów jak Marian Dziędziel, Cezary Łukasiewicz, Piotr Cyrwus, Natalia Lesz, Małgorzata Heretyk-Musiał, Ernest Musiał. Produkcja realizowana była w ramach kampanii „Depresja-widzę, mówię, pomagam” i została rozesłana do krakowskich szkół podstawowych i ponadpodstawowych z prośbą o jej rozpowszechnianie na lekcjach wychowawczych. Chcemy, aby ten film skłonił do refleksji, aby dzieci i dorośli nie bali się rozmawiać o swoich problemach i wiedzieli, że szukanie pomocy to nie wstyd.

III. BEZPIECZNY RUCH DROGOWY

W 2021 roku w ramach projektów **„Szczęśliwa Siódemka”, „Nie daj się zaskoczyć zimie”** oraz **„Bezpiecznie na dwóch kołach”** zorganizowaliśmy szkolenia z doskonalenia techniki jazdy. Uczyliśmy jak skutecznie i bezpiecznie radzić sobie z niebezpiecznymi sytuacjami na drodze. Kursanci testowali możliwości swoich samochodów oraz poznawali swoje reakcje i emocje w zetknięciu z poślizgiem czy awaryjnym hamowaniem. Dzięki takim projektom przybywa na drodze kierowców, którzy wiedzą jak poradzić sobie podczas trudnych warunków drogowych. Świadomość swoich umiejętności i możliwości swojego auta to bezpieczeństwo nas wszystkich. W szkoleniach wzięło udział **145 kierowców i 120 motocyklistów**.

Program „Bezpieczny Kraków” współtworzył wdrażanie innowacyjnego w skali kraju projektu skierowanego do motocyklistów pn. **„Pomarańczowa kropka”**, polegającego na bezpłatnej dystrybucji kart medycznych, które po wypełnieniu należy umieścić w poszyciu kasku motocyklowego. Do karty dołączona jest naklejka pomarańczowej kropki, którą przyklejamy w miejscu gdzie schowana jest karta medyczna. Dzięki temu służby ratownicze już na miejscu wypadku wyposażone są w niezbędne informacje pomocne w ratowaniu życia. W 2021 roku **1962** kart medycznych znalazło swoich właścicieli.

W związku ze zmianą przepisów o ruchu drogowym, które weszły w życie od 1 czerwca 2021 r. przygotowaliśmy **spot pt. „Nowe przepisy to wymóg, nie wybór. Tak jak życie”** przybliżający mieszkańcom Krakowa nowe przepisy, które m.in. wprowadziły pierwszeństwo pieszych wchodzących na przejście przed wszystkimi pojazdami z wyjątkiem tramwajów. Pieszy z kolei został zobligowany do zachowania szczególnej ostrożności oraz nieużywania urządzeń elektronicznych podczas przechodzenia przez przejście. Nowe wytyczne to także ujednolicenie prędkości w terenie zabudowanym oraz wprowadzenie zakazu jazdy „na zderzaku”.

W celu zapoznania seniorów z nowymi regulacjami w prawie o ruchu drogowym zorganizowaliśmy **10** spotkań online w Centrach Aktywnego Seniora, podczas których rozmawialiśmy o prawach i obowiązkach pieszych, kierowców, a także nowych przepisach dotyczących elektrycznych hulajnóg, UTO (Urządzenia Transportu Osobistego) oraz UWR (Urządzenia Wspomagające Ruch). W projekcie „**Bezpieczny senior na drodze**” wzięło udział **117 osób**.

Wspólnie z Wydziałem Ruchu Drogowego Komendy Miejskiej Policji przeprowadziliśmy akcje „**Bezpieczne przejście**”, podczas których w okolicy przejść dla pieszych informowaliśmy mieszkańców Krakowa o prawach i obowiązkach pieszych oraz nagradzaliśmy tych, którzy zachowali się bezpiecznie i zgodnie z przepisami prawa.

24 marca 2021 roku zaprosiliśmy **1119 uczniów szkół ponadpodstawowych** na wyjątkowy multimedialny pokaz pn. „**Road Show**”, który w poruszający sposób podejmuje temat bezpieczeństwa ruchu drogowego. W jego trakcie przedstawiane są prawdziwe historie wypadków drogowych z punktu widzenia ofiar, ich rodzin, sprawców, służb ratowniczych.

W ramach Programu „Bezpieczny Kraków” kupiliśmy **dwa kolejne rowery typu MTB** dla Wydziału Ruchu Drogowego Komendy Miejskiej Policji. Dołączyły one do poprzednich sześciu wcześniej przekazanych. Rowery to doskonałe i ekologiczne rozwiązanie, aby dotrzeć w miejsca, w które radiowóz nie dociera.

IV. DIAGNOZA

Począwszy od 2013 r. Gmina Miejska Kraków realizuje corocznie w cyklu wiosna – jesień, **badania poczucia bezpieczeństwa mieszkańców**, przeprowadzane metodą wywiadu telefonicznego wspomaganego komputerowo (CATI - ang. Computer Assisted Telephone Interview). Jest to jedna z podstawowych technik dla metody sondażowej. Badania te przeprowadzane są na próbie co najmniej 1800 respondentów – pełnoletnich mieszkańców Krakowa. W każdej z dzielnic Krakowa realizuje się minimum 100 ankiet. W celu zapewnienia reprezentatywności próba zostaje zważona przy uwzględnieniu następujących zmiennych: płeć, wiek oraz dzielnica.

Wskaźnik poczucia bezpieczeństwa od kilku lat pozostaje na bardzo wysokim poziomie – w najnowszym pomiarze (**czerwiec 2021**) **80,2%** ankietowanych uznało, że Kraków jest bezpiecznym miastem. Wyniki te zbieżne są z ocenami bezpieczeństwa w Polsce realizowanymi co roku w czerwcu przez CBOS – tegoroczne wyniki wskazywały, że 82% uznaje Polskę za kraj bezpieczny, a w porównaniu do zeszłego roku ocena ta spadła o 3 punkty procentowe. Zaledwie 6,3% badanych ma odmienne zdanie i uważa, że Kraków nie jest bezpieczny.

Celem przeprowadzenia bardziej wnikliwych porównań przygotowaliśmy „**Raport na temat relacji pomiędzy obiektywnym i subiektywnym bezpieczeństwem w Krakowie za rok 2020-2021**”, w którym zawarto przestrzenny rozkład wybranych przestępstw popełnionych w badanym okresie. Mieszkańcy Krakowa mogą sprawdzić jak kształtowała się przestępczość w każdej z 18 dzielnic Krakowa w 2020 i częściowo 2021 roku oraz jak wygląda na tych

obszarach poczucie bezpieczeństwa respondentów zamieszkujących miasto. Przeprowadzone badanie pokazuje, które dzielnice Krakowa oceniane są jako najbardziej bezpieczne, a które jako najmniej.

Kolejnym raportem, który udostępnił w 2021 r. jest „**Diagnoza bezpieczeństwa w Krakowie za rok 2020/2021**”, który obrazuje jak zmieniła się przestępczość w czasie obowiązywania obostrzeń wprowadzonych podczas lockdownu. Pokazuje też jak wygląda przestrzenny rozkład wybranych przestępstw nie tylko w 18 dzielnicach, ale także 141 osiedlach Krakowa.

Oba raporty, ale też inne badania przeprowadzone w poprzednich latach dostępne są na stronie <http://bezpieczny.krakow.pl/diagnoza/> oraz na **Portalu Bezpieczeństwa Krakowa** <https://bezpiecznykrakow-gmk.hub.arcgis.com>, który jest innowacyjnym narzędziem, obrazującym stan bezpieczeństwa Krakowa.

V. PROMOCJA

Każde działanie realizowane w ramach Programu „Bezpieczny Kraków” było promowane na stronie www.bezpieczny.krakow.pl oraz w mediach społecznościowych. Dodatkowo, dla każdego projektu tworzona była grafika promocyjna, co zapewniło spójność treści umieszczanych w Internecie oraz ujednolicenie wizualizacji. Częste umieszczanie postów na Portalu **Facebook** spowodowało wzrost zainteresowania działaniami Programu, a także wzrost liczby osób obserwujących o ok. 500 osób, natomiast zasięg strony osiągnął liczbę **102 347**.

Aby dotrzeć do jeszcze większej liczby osób, w 2021 roku powstał kanał „Bezpieczny Kraków” na **You Tube**, na którym regularnie pojawiają się filmy z realizowanych projektów, podcasty Radia „Bezpieczny Kraków” oraz inne materiały promocyjne. Od momentu powstania kanał zyskał 36 subskrybentów oraz **10 390 wyświetleń**.

Kolejnym miejscem, w którym publikowane były materiały promocyjne jest strona internetowa www.bezpieczny.krakow.pl, która zyskała **28 021 odsłon**, a odwiedziło ją 9 446 użytkowników.

W okresie maj, czerwiec 2021 r. promowaliśmy Program „Bezpieczny Kraków” na wiatkach przystankowych, na których łącznie umieściliśmy **180 plakatów**.

Od 24 kwietnia do 7 maja 2021 r. w **BUS TV** wyświetlany był spot informujący o zmienionych przepisów z zakresu bezpieczeństwa ruchu drogowego, a od 23 października do 12 listopada 2021 r. zwiastun filmu „Jestem przezroczysty” stworzony w ramach kampanii „Depresja – widzę, mówię, pomagam”.

W ramach Programu „Bezpieczny Kraków” powstało Radio „**Bezpieczny Kraków**”, w ramach którego opublikowaliśmy **18 podcastów** przybliżających temat bezpieczeństwa.